

Södertälje kommun
sodertalje.kommun@sodertalje.se

2019-03-27
1 (19)
Dnr-2018:10142

Beslut

efter regelbunden kvalitetsgranskning vid
Brunnsängskolan i Södertälje kommun

Inledning

Skolinspektionen har med stöd i 26 kap. 19-20 §§ skollagen (2010:800) genomfört en kvalitetsgranskning på Brunnängskolan avseende verksamhetens kvalitet i förhållande till mål och andra riktlinjer. En kvalitetsgranskning ska belysa hur väl skolorna klarar sitt uppdrag att ge varje elev förutsättningar att nå de nationella målen. Målen och riktlinjerna framgår framför allt av den läroplan och de kursplaner eller motsvarande styrdokument som gäller för utbildningen.

Läsanvisning

Skolinspektionen bedömer skolans arbetssätt inom fyra områden. På varje område bedöms om skolan uppfyller framtagna kvalitetskriterier i hög utsträckning, i flera delar eller i låg utsträckning. Om en skola bedöms uppfylla kvalitetskriterierna i låg utsträckning eller i flera delar anger Skolinspektionen att utvecklingsarbeten behöver inledas och visar på vilka punkter. En skriftlig redovisning av åtgärder begärs också av skolan. Om en skola bedöms uppfylla kriterierna i hög utsträckning begär inte Skolinspektionen motsvarande redovisning men kan lämna framtidsytande kommentarer.

Beslut:

Skolinspektionen bedömer att framtagna kvalitetskriterier uppfylls vid Brunnängskolan i följande utsträckning:

Rektors ledarskap

Rektorn leder och styr i flera delar skolans utveckling av undervisningen, men utvecklingsområden finns.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Att rektorn leder arbetet med att utveckla skolans värdegrundsuppdrag så att gemensamma arbets- och förhållningssätt blir tydliga och tillämpas av alla lärare.

Undervisning

Undervisningen främjar i flera delar elevernas möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden, men utvecklingsområden finns.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Att lärarna i högre utsträckning planerar undervisningen tillsammans med eleverna för att på så sätt öka elevernas delaktighet.

Trygghet och studiero

Utbildningen präglas i flera delar av trygghet och studiero så att eleverna kan ägna sig åt skolarbete, men utvecklingsområden finns.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Att rektorn utvecklar ett gemensamt förhållningssätt för att skapa studiero.

Bedömning och betygssättning

Förutsättningar för att säkerställa likvärdigheten i bedömning och betyg ges i flera delar, men utvecklingsområden finns.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Att rektorn i ökad utsträckning följer upp och analysera lärarnas bedömning och betygssättning för att säkerställa likvärdigheten.

Uppföljning

Huvudmannen ska senast den 27 oktober 2019 redovisa till Skolinspektionen vilka förbättringsåtgärder som vidtagits utifrån de identifierade utvecklingsområdena.

Redogörelsen skickas via e-post, till

skolinspektionene.linkoping@skolinspektionene.se, eller per post till,

Skolinspektionen, Box 330, 581 03 Linköping. Hänvisa till Skolinspektionens

diarienummer för granskningen (dnr– 2018:10142) i de handlingar som sänds in.

Skolinspektionens bedömningar

Nedan redovisas Skolinspektionens bedömningar för respektive område.

Rektors ledarskap

Författningsstöd

1 kap. 5 §, 2 kap. 9-10 och 34 §§, 4 kap. 4-7 §§ skollagen

Förordningen (SKOLFS 2010:37) om läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet (Lgr 11), 1 Skolans värdegrund och uppdrag, En likvärdig utbildning, Skolans uppdrag, Varje skolas utveckling. 2 Övergripande mål och riktlinjer, 2.1 Normer och värden, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.6 Skolan och omvärlden, 2.8 Rektorns ansvar

Skolinspektionen bedömer följande: Rektorn leder och styr i flera delar skolans utveckling av undervisningen, men utvecklingsområden finns.

Skälen till bedömningen är att rektorn på olika sätt följer upp och analyserar skolenhetens kunskapsresultat och undervisningens genomförande samt fattar beslut om hur skolans tilldelade resurser ska fördelas. Rektorn ser också till att det kollegiala lärandet ger avtryck i undervisningen och att det finns en struktur för att ge obehöriga lärare stöd. Vid skolan finns även ett strategiskt jämställdhetsarbete. Rektorn har även följt upp resultatet av värdegrundsarbetet. Rektorn behöver dock, utifrån den analys av resultaten som genomförts, besluta om vilka insatser som behöver göras så att värdegrundsuppdraget integreras i undervisningen.

Rektorn följer på olika sätt upp och analyserar skolenhetens kunskapsresultat och undervisningens genomförande. Av såväl intervjuer med rektorn, lärare och elevhälsa som skolans dokumentation av det systematiska kvalitetsarbetet framgår det att alla elevers kunskapsresultat följs upp tre gånger varje termin via så kallade måluppfyllelsemätningar. Vid dessa tillfällen bedömer lärarna alla elevers prognosticerade måluppfyllelse i tre nivåer. Lärare och skolledningen (rektorn och biträdande rektorer) analyserar därefter markeringarna för att se enskilda behov hos en elev, men även för att se om det finns skillnader mellan olika klasser eller ämnen vilka i förekommande fall analyseras.

Rektorn fattar beslut om hur skolans tilldelade resurser ska fördelas och använder analyser från både lärare och elevhälsa som underlag för besluten. I intervjun med rektorn förklarar han att utgångspunkten i resursfördelningsarbetet är antalet elever i

respektive klass och om resultatanalyserna visat att någon extra resurs behöver tillföras en undervisningsgrupp.

Det finns förutsättningar för lärare att samverka med varandra. Av intervjuer med rektorn och lärare samt av inskickat material framgår att arbetslagen har tid avsatt för att träffas varje måndag för arbete som rör de årskurser som respektive arbetslag ansvarar för. Varje tisdag träffas all personal för att omväxlande arbeta med utvecklingsarbete och gemensamma frågeställningar framtagna av skolläda och förstelärarna. Elevhälsan berättar att de som helhet har begränsat med tid att föra samtal med övrig personal då arbetslagstiden oftast inte räcker till för diskussioner med elevhälsan. Speciallärarna har en punkt, så kallat elevprat, på varje arbetslagsmöte men resterande delar av elevhälsan har svårt att få till träffar med hela arbetslaget uppger elevhälsan.

Rektorn ser till att det kollegiala lärandet ger avtryck i undervisningen. Brunnängsskolan har valt att arbeta med en gemensam lektionsstruktur för att det ska bli tydligt för eleverna vad de kan förvänta sig under lektionen, trots att ämnena varierar. Vidare är tanken att lärarnas gemensamma språk ska förstärkas och att den gemensamma lektionsstrukturen ska underlätta samplanering. Skolans arbetssätt med en gemensam lektionsstruktur används av de flesta lärare och ämnen, med något undantag enligt lärare och rektorn. De intervjuade lärarna från högstadiet har alla haft lektionsbesök av en biträdande rektor och fått positiv återkoppling på hur de använt lektionsstrukturen. Det gällde även för de lärare som gjort förändringar och avsteg för att anpassa strukturen till aktuell lektion. Lärarna på låg- och mellanstadiet beskriver att de fått återkoppling efter lektionsbesöken, men även utförligare återkoppling på sin undervisning i samband med medarbetar- och utvecklingssamtal. Rektorn och lärarna berättar att nästa steg i det kollegiala lärandet är auskultationer där lärarna ska besöka en kollega för att se hur hen arbetar med bland annat den gemensamma lektionsstrukturen.

Obehöriga lärare ges en introduktion av respektive arbetslag. I intervjuer med rektorn och lärare framkommer att varje arbetslag ansvarar för att introducera och ge stöd till de obehöriga lärare som ingår i arbetslaget. Varje arbetslag ska utse en mentor för den obehöriga läraren och i de flesta årskurser finns ett två- eller flerlärarsystem där den obehöriga läraren ingår. I låg- och mellanstadiet görs samplaneringar årskursvis där obehöriga lärare kan få extra stöd gällande planering. När det gäller bedömning görs rättning och sambedömning av elevuppgifter och prov gemensamt i arbetslaget där en obehörig lärare kan få hjälp enligt de intervjuade. Enligt intervjuade lärare skulle det vara bra om arbetslagens ansvar och uppdrag vad gäller introduktionen och handledningen av obehöriga lärare fanns dokumenterat.

Rektorn styr och leder ett strategiskt jämställdhetsarbete. I skolans likabehandlingsplan där det övergripande arbetet mot diskriminering, trakasserier och kränkningar beskrivs, ges exempel på skolans strategiska jämställdhetsarbete. Där beskrivs främjande insatser gällande diskrimineringsgrunderna, exempelvis att presentation och genomförande av rastaktiviteter görs utifrån en medvetenhet om hur stereotypa föreställningar kring kön kan försvåra för elever att delta i de aktiviteter som erbjuds, att läromedel granskas kritiskt utifrån hur kvinnor/flickor och män/pojkar presenteras samt att lärare lyfter kvinnors aktiva bidrag till forskning, konst och annan samhällsutveckling. Enligt skolledningen arbetar inte alla lärarna med jämställdhetsfrågor på samma sätt, utan insatser och åtgärder anpassas till elevens ålder. Det finns lärare som har strategier kring hur jämställdhetsuppdraget ska integreras i undervisningen men det varierar mellan olika lärare enligt skolledningen. Av intervjuer med elevhälsan och lärare i låg- och mellanstadiet framkommer att en grupp i personalen utarbetat ny likabehandlingsplan med ett antal punkter som ska säkerställa att jämställdhetsuppdraget genomsyrar all undervisningen. Arbetslagen ska välja en punkt att arbeta med under en termin. I mellanstadiets arbetslag har de valt att som första punkt arbeta med att tillsammans planera lektioner i alla ämnen så att läroplanens två första kapitel finns med i undervisningen. Enligt rektorn behöver jämställdhetsarbetet förbättras så att det blir en integrerad del av undervisningen i alla ämnen. I detta sammanhang är den nya likabehandlingsplanen viktig och hur den fungerar ska gruppen som tagit fram den utvärdera så småningom.

Det finns ett pågående arbete kring värdegrundsuppdraget i undervisning, men det kvarstår delar inom värdegrundsarbetet för att skolan ska ha en tydlig strategi för hur all personal ska arbeta kring värdegrundsuppdraget. Rektorn följer på olika sätt upp resultatet av värdegrundsarbetet. I värdegrundsresultaten finns mätningar av bland annat elevernas upplevda trygghet, studiero och möjlighet till inflytande. I intervjun med elevhälsans representanter och med rektorn förklarar de att skolan genomför enkäter årligen för årskurserna 2,5 och 8 och i dessa enkäter finns frågor rörande värdegrundsarbetet i klassrummen. Enkäterna kompletteras med djupintervjuer med elever kring områden som är extra viktiga eller som sticker ut i enkätsvaren. Rektorn och elevhälsans representanter beskriver att resultatet av intervjuerna och enkäterna visade att lärarnas arbetssätt rörande värdegrundsarbetet skilde sig åt och att flera elever angett att lärarna inte ingriper om de ser något som bryter mot skolans värdegrund. Skolledningen berättar vidare att de genomför kontinuerliga lektionsbesök för att se att värdegrunden genomsyrar undervisningen. I analysen av enkäter och intervjuer framkom att skolan behöver arbeta med den gemensamma värdegrunden för att all personal ska ha en gemensam utgångspunkt och ett gemensamt förhållningssätt. Rektorn förklarar att värdegrundsarbetet behöver

förbättras så att det blir en integrerad del av undervisningen och inte en separat företeelse vid enstaka tillfällen. Vidare säger rektorn att det är genomförandet i klassrummen av lärarna som är det viktiga och att detta är ett arbete som nyligen påbörjats.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Att rektorn leder arbetet med att utveckla skolans värdegrundsuppdrag så att gemensamma arbets- och förhållningssätt blir tydliga och tillämpas av alla lärare.

Skolinspektionen bedömer att skolan, vilket rektorn även har identifierat, behöver fortsätta utveckla sitt värdegrundsarbete. Granskningen visar att lärarna har påbörjat ett arbete med att utveckla hur värdegrundsarbetet kan integreras i undervisningen.

Av läroplanen framgår att skolan ska förmedla och gestalta värden om människolivets okränkbarhet, individens frihet och integritet, alla människors lika värde, jämställdhet mellan kvinnor och män samt solidaritet mellan människor. Vidare framgår att ingen i skolan ska utsättas för diskriminering på grund av kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, könsöverskridande identitet eller uttryck, sexuell läggning, ålder eller funktionsnedsättning eller för annan kränkande behandling samt att alla sådana tendenser aktivt ska motverkas. I läroplanen anges att främlingsfientlighet och intolerans måste bemötas med kunskap, öppen diskussion och aktiva insatser.

Skolinspektionen rekommenderar rektorn att ytterligare utveckla arbetet med att integrera värdegrundsperspektiven i all undervisning. På skolan har personal och rektorn tillsammans genomfört en kartläggning av nuläget som visar att värdegrundsarbetet behöver utvecklas. Rektorn behöver därför skapa tid för lärarna att kunna diskutera och arbeta med skolans värdegrundsuppdrag. Skolinspektionen har tidigare genomfört en kvalitetsgranskning av skolornas värdegrundsarbete, Skolornas arbete med demokrati och värdegrund (2012), och konstaterade att skolans olika uppdrag tenderar att genomföras i separata delar. Av rapporten framgår att ett medvetet värdegrundsarbete, som genomsyrar skolornas förhållningssätt, är centralt för att uppnå och bevara trygga och goda studiemiljöer med förutsättningar att bedriva en demokratisk undervisning. Värdegrundsuppdraget bör komma in som en del i all undervisning. Skolinspektionen bedömer att det finns goda möjligheter att kombinera ett sådant arbete med det pågående arbetet inom kollegialt lärande.

Undervisning

Författningsstöd

1 kap. 4 §, 3 kap. 3 och 5a §§, 4 kap. 9 § skollagen

5 kap. 2 § skolförordningen (2011:185)

Lgr 11, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, 2.1 Normer och värden, 2.2 Kunskaper, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.6 Skolan och omvärlden 5. Kursplaner med kunskapskrav

Skolinspektionen bedömer följande: Undervisningen främjar i flera delar elevernas möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden, men utvecklingsområden finns.

Skälen till bedömningen är att undervisningen är varierad och eleverna ges ett aktivt lärarstöd. Vidare är undervisningen strukturerad och lärarna arbetar med att stärka elevernas motivation och självförtroende. Lärarna låter eleverna kontinuerligt utvärdera undervisningen och reflektera över sitt lärande. Elever i de högre årskurserna involveras emellertid inte i tillräcklig utsträckning i planeringen av undervisningen.

Undervisningen är varierad och anpassad till undervisningsgruppen så att eleverna ges ett aktivt lärarstöd samtidigt som eleverna ges möjlighet att reflektera kring uppgifter utan givet svar. På de observerade lektionerna växlade lärarna mellan olika arbetsformer och arbetssätt. Det fanns inslag av enskilt arbete, grupparbete och helklassundervisning på lektionerna, men även variation av material och metoder. På någon lektion växlade läraren under ett moment mellan att låta en elev läsa högt och sedan diskuterades det som lästes upp i helklass. På en annan lektion arbetade eleverna med en laboration där eleverna skulle pröva sig fram i bygget av en fallskärm för att lära sig om luft, luftmotstånd och lufttryck. I det fallet inledde läraren med en genomgång för att därefter låta eleverna arbeta i grupp. Vidare beskriver eleverna att de flesta lärarna varierar sin undervisning och vilka arbetsmetoder som används. De berättar att lärarna söker upp elever som inte arbetar för att se vilken hjälp de behöver för att komma igång.

Av samtliga intervjuer framgår att skolan infört en gemensam lektionsstruktur som undervisningen skall utgå från. Strukturen omfattar följande delar som ska presenteras i början av lektionen: arbetsområde, återkoppling, mål, syfte och arbetsgång. Eleverna beskriver att de redan känner igen den nya strukturen även om det är nyligen den införts. Det framkommer även att den lektionsstruktur som införts på skolan och som

används i samtliga ämnen, skapar en struktur som eleverna känner igen mellan de olika ämnena. Lärarna berättar att de utgår från kursplanen i planeringen av en lektion och definierar ett lärandemål för den aktuella lektionen. Lärandemål och arbetsgång presenteras sedan för eleverna enligt lektionsstrukturen. Ofta ingår lektionerna i ett större sammanhang eller bygger på varandra och då används inte alltid alla delar av lektionsstrukturen förklarar lärarna.

Lärarna arbetar med att stärka elevernas motivation och självförtroende. Lärarna berättar att de ofta använder uppgifter där eleverna ges möjlighet att visa sina förmågor oavsett hur långt eleven kommit i sin kunskapsutveckling. Utöver detta finns såväl svårare som lättare arbetsmaterial att ta fram om det finns elever som behöver det. Både lärare och elever beskriver att den så kallade EPA-metoden används av nästan alla lärare i undervisningen. Den innebär att eleverna först arbetar enskilt med en uppgift, därefter i par med någon för att slutligen diskutera uppgiften med alla i klassen. Det ger eleverna tid att reflektera över sitt svar och diskutera det med en kamrat så att när läraren går igenom uppgiften i helklass vågar eleverna lyfta tankar och svar som de annars inte hade gjort förklarar lärarna. Av intervjuerna med elevhälsans representanter och lärarna framgår att lärarna på arbetslagstid har något som heter elevprat där specialläraren och lärarna pratar om olika extra anpassningar som görs i klasserna och lärarna får tips av specialläraren. Specialläraren kan sedan lyfta dessa frågor till elevhälsans möten om det finns frågor som kan vara av intresse för fler i elevhälsan.

Eleverna berättar att nästan alla lärare har höga förväntningar på dem. Som exempel nämns att lärarna uppmuntrar eleverna att sikta på högre betyg, även om de nått ett godkänt betyg. Vidare berättar eleverna att många lärare ger dem positiv återkoppling med tips på vad de behöver utveckla för att nå längre. Lärarna förklarar att om en elev tvivlar på sin förmåga ger de eleven positiv återkoppling samtidigt som de visar och berättar för eleven vad hen kan och har klarat av tidigare. Ibland delar lärarna upp en uppgift i mindre delar för att eleven ska få delmål att lyckas med och som läraren kan använda för att stärka elevens motivation och självförtroende. Lärarna brukar också visa eleverna alternativa sätt att lösa en uppgift eftersom metoder fungerar olika bra för olika elever.

Lärarna låter eleverna kontinuerligt utvärdera undervisningen och reflektera över sitt lärande. Lärarna beskriver att skolan, utöver arbetet med gemensam lektionsstruktur, också genomgående har börjat använda så kallade exit tickets i slutet av lektioner där lärarna vill ha återkoppling på undervisningen. Där får eleverna på olika sätt, anpassat efter elevernas ålder, svara på frågor som ger lärarna återkoppling kring vad eleverna lärt sig under lektionen och vad de tyckte om undervisningen. Samtidigt ger

några av de exit tickets som används eleverna möjlighet att reflektera över sin arbetsinsats och vad de lärt sig under lektionen. För de yngre eleverna används ofta en metod där de får göra utvärderingar genom att visa med tummen upp / tummen ner vad de tycker, medan de äldre eleverna ges öppnare frågor att svara på. Lärarna fortsätter med att beskriva att flera lärare använder små skrivtavlor där eleverna kan skriva svar och hålla upp så att läraren ser om alla elever förstått en uppgift eller om läraren behöver förklara mer.

Vid lärarnas planering av undervisningen i de högre årskurserna görs eleverna inte delaktiga. Lärarna i alla årskurser beskriver att de gör planeringen över ett ämnesområde tillsammans med övriga lärare som undervisar i samma ämne i aktuell årskurs. De planerar såväl område som lektioner tillsammans. Lärarna i låg- och mellanstadiet påtar vikten av elevinteraktion i undervisningen. Detta används för att göra eleverna mer delaktiga i planeringen och fånga upp vad eleverna är intresserad av och redan kan. Lärarna i högstadiet låter eleverna bli delaktiga först när det kommer till val av examinationsform och tidpunkt för examinationen. Skolledningen beskriver att eleverna förväntas kunna ta eget ansvar för sitt lärande men att utifrån det de sett, i undervisningen de besökt och de samtal de haft med lärarna, konstaterar de att det måste föras fler diskussioner med lärarna om hur det ska göras. Skolans egna enkäter har visat att eleverna inte upplever sig ha möjlighet att påverka lärarnas planering. Enligt skolledningen behöver det ske samtal med eleverna om vad de kan påverka och hur de kan göra det.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Att lärarna i högre utsträckning planerar undervisningen tillsammans med eleverna för att på så sätt öka elevernas delaktighet.

Skolinspektionen bedömer att lärarna i högre utsträckning behöver planera undervisningen tillsammans med eleverna för att på så sätt öka elevernas delaktighet. Det finns ett påbörjat arbete med att öka elevernas delaktighet i planeringen, men det behöver utvecklas och omfatta även de högre årskurserna.

Av skollagen framgår att barn och elever ska ges inflytande över utbildningen. De ska fortlöpande stimuleras att ta aktiv del i arbetet med att vidareutveckla utbildningen och hållas informerade i frågor som rör dem. Informationen och formerna för barnens och elevernas inflytande ska anpassas efter deras ålder och mognad.

Av läroplanen framgår att läraren ska svara för att alla elever får ett reellt inflytande på arbetssätt, arbetsformer och undervisningens innehåll samt se till att detta inflytande ökar med stigande ålder. Läraren ska också tillsammans med eleverna planera och utvärdera undervisningen. Vidare ska läraren förbereda eleverna för delaktighet och medansvar och för de rättigheter och skyldigheter som präglar ett demokratiskt samhälle.

Skolinspektionens rekommendation är att lärarna hittar lämpliga former för att planera undervisningen tillsammans med eleverna. Arbetet kan ske genom att lärarna systematiskt tar reda på elevernas uppfattning om innehåll och arbetssätt, samt låter detta påverka planeringen av undervisningen. Det är en fördel om lärarna samverkar i detta arbete så att lärarna tillsammans kan se till att elevernas inflytande ökar med stigande ålder och mognad. Det är dock alltid läraren som avgör hur den slutgiltiga planeringen och hur undervisningen genomförs.

Trygghet och studiero

Författningsstöd

3 kap. 3 §, 5 kap. 3 och 5 §, 6 kap. 6-7 §§ skollagen

Lgr 11, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, Grundläggande värden, Förståelse och medmänsklighet, 2.1 Normer och värden, 2.2 Kunskaper, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande

Skolinspektionen bedömer följande: Utbildningen präglas i flera delar av trygghet och studiero så att eleverna kan ägna sig åt skolarbete, men utvecklingsområden finns.

Skälen till Skolinspektionens bedömning är att det finns ett medvetet arbete med att skapa trygghet på Brunnängskolan men det saknas ett samlat arbete med att skapa studiero.

Det finns ett medvetet arbete med att skapa trygghet på Brunnängskolan. Eleverna berättar att de får svara på enkäter rörande trygghet, med frågor exempelvis om det finns platser som eleverna upplever som otrygga och om det finns vuxna eller andra elever som de är rädda för. Rektorn och elevhälsans representanter berättar att det är skolans kurator ihop med elevhälsan som ansvarar för dessa enkäter. Enkäterna kompletteras med djupintervjuer med vissa elever för att få förklaringar och tydligare svar på vissa tankar och idéer. Lärarna i låg- och mellanstadiet berättar att det finns gemensamma aktiviteter över klassgränserna för att främja tryggheten. Som exempel

nämns att eleverna i en årskurs läser högt för andra elever och att elever får fungera som trivselledare på raster och hålla i rastaktiviteter för övriga elever. Dessa trivselledare får utbildning och stöttning av lärare. Vidare har skolan anställt en socialpedagog som har som uppgift att röra sig bland eleverna under raster och fånga upp vad som händer och uppmärksamma elever som kan vara otrygga. Det är ett arbete som nyligen startat men som såväl skollledning som lärarna uppfattar haft god effekt. I de enkäter som skolan genomfört visar svaren att eleverna upplever att det är tryggt i skolan enligt elevhälsans representanter.

Vidare berättar lärarna att de tror att de flesta lärare reagerar och ingriper om de ser kan vara kränkande men att alla lärarna inte väljer att skriva en incidentrapport eller en kränkingsanmälan då det medför ett extra arbete. Skollledningen tror också att det kan finnas ett mörkertal då de tycker att de får in för få anmälningar med tanke på skolans storlek. Att anmäla är enkelt och inte tidskrävande säger skollledningen. De tror snarare att det kan missas anmälningar för att de inte görs omedelbart och då glöms bort. Skollledningen arbetar med att kontinuerligt med att förklara vad lagstiftningen säger och vad som är varje personals ansvar på skolan. Skolinspektion vill i sammanhanget påpeka vikten av att skolan har fungerande rutiner för hur en anmälan om kränkande behandling ska göras. För att kunna skydda elever mot kränkningar behöver rektorn och huvudmannen få kännedom om inträffade kränkningar, utreda det inträffande och vidta åtgärder för att få kränkningarna att upphöra.

På skolan saknas ett samlat arbete med att skapa studiero. I samtliga intervjuer beskrivs att det saknas samsyn mellan lärarna kring vad som är studiero. Eleverna på högstadiet berättar att de upplever att studieron störs av elever som springer in och ut ur klassrummen. Detta inträffade även på lektioner som observerades av Skolinspektionens utredare. På de observerade lektionerna hände det också att elever öppnade klassrumsdörren utifrån och störde arbetet i klassrummen. På en av de observerade lektionerna var ljudnivån hög och det fanns elever som gick omkring i klassrummet för att prata med andra elever om annat än de uppgifter som skulle göras. Elevhälsan berättar att det i samband med de djupintervjuer som gjorts med elever som en uppföljning av skolans enkät om trygghet och studiero framkommit att lärarnas arbetssätt för att skapa studiero varierar. Vidare förklarar elevhälsans representanter att rektorn och personalen är och har varit medvetna om att ljud från elever som har rast stör studieron för eleverna som har lektion, men att det är en nyhet för elevhälsan att synen på och arbetet med studiero under lektionstid varierar så mycket mellan lärarna. Eleverna uppger att det varierar mellan lärarna hur bra studieron är och att det hänger ihop med hur mycket respekt de har för olika lärare. Lärare och elever beskriver att studieron i klassrummen påverkas av att det är stökigt i

korridorerna vilket hörs in i klassrummen. Lärarna berättar att de någon gång diskuterat arbetet med studiero gemensamt, men att det mesta arbetet kring studiero sker individuellt hos varje lärare. De gemensamma strukturer som lärarna har för att skapa studiero är fasta placeringar i klassrummen, gemensam lektionsstruktur och mobiltelefonförbud under lektionstid.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Att rektorn utvecklar ett gemensamt förhållningssättet för att skapa studiero.

Skolinspektionen bedömer att rektorn behöver utveckla arbetet med ett gemensamt förhållningssätt för hur lärarna ska skapa studiero. I nuläget saknas samsyn kring vad som är studiero och hur lärarna ska skapa studiero. Gemensamma diskussioner förs vid enstaka tillfällen och något mer kontinuerliga diskussioner förs i arbetslagen.

Av skollagen framgår att utbildningen ska utformas på ett sådant sätt att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av trygghet och studiero.

Av läroplanen framgår att all personal på skolan ska samverka för att göra skolan till en god miljö för utveckling och lärande. Vidare framgår att alla som arbetar i skolan ska främja elevernas förmåga och vilja till ansvar och inflytande över den sociala, kulturella och fysiska skolmiljön.

Av Skolinspektionens rapport om studiero, Skolans arbete med att säkerställa studiero (2016), framgår att det ingår i rektorns ansvar att säkerställa att skolans processer, överenskommelser och rutiner är tydliga för lärarna och att det finns väl fungerande forum för lärarna att diskutera och komma överens om viktiga gemensamma strategier och förhållningssätt. För rektorn är lärarnas upplevelse av hur detta fungerar en viktig utgångspunkt för reflektion och omprövning. Det handlar ytterst om att fånga och förstå den skolkultur som råder.

Skolinspektionen rekommenderar därför rektor att se till att det finns ett samlat arbete på skolan för att skapa studiero. En viktig förutsättning för ett fungerande arbete är att lärarna får möjlighet att diskutera och komma överens om gemensamma strategier och förhållningssätt för att skapa studiero samt hur exempelvis ordningsstörningar ska hanteras om de uppstår.

Bedömning och betygssättning

Författningsstöd

1 kap. 9 §, 3 kap. 14 §, 10 kap. 20 a § skollagen

9 kap. 20 och 22 b §§ skolförordningen

Lgr 11, 2.2 Kunskaper, 2.7 Bedömning och betyg

Skolinspektionen bedömer följande: Förutsättningar för att säkerställa likvärdigheten i bedömning och betyg ges i flera delar, men utvecklingsområden finns.

Skälen till bedömningen är att rektorn ser till att lärarna använder sig av olika metoder för att göra likvärdiga bedömningar. Rektorn och lärarna analyserar skillnader mellan bedömningar och betyg i olika ämnen och årskurser men inte i tillräcklig omfattning.

Rektorn ser till att lärarna använder sig av olika metoder för att göra likvärdiga bedömningar. Lärarna och rektorn berättar att i de fall det finns bedömningsstöd från Skolverket använder lärarna dessa. Rektorn berättar att en av de biträdande rektorerna har haft diskussioner med högstadiets lärare kring hur kunskapskraven uppfattas och hur de ska tolkas. Vidare har de haft diskussioner om vilka kvaliteter som behövs för olika betygssteg. Rektorn förklarar att lärarna friläggs från undervisning för att kunna både samrätta och sambedöma såväl nationella prov som kommungemensamma och egna tester. I de praktiskt estetiska ämnena ges lärarna stöd kring bedömning och betygssättning i samtal med en förstelärare och med lärare vid andra skolor på kommungemensamma träffar. Lärarna rättar alltid alla nationella prov gemensamt med kollegor på skolan. I någon årskurs rättar de också tillsammans med lärare från andra skolor. Vidare hålls utbildningsdagar för lärarna i kommunen där lärarna träffar lärare från andra skolor och tillsammans bedömer autentiska elevarbeten för att öka likvärdigheten i bedömning och betygssättningen mellan kommunens skolor.

Rektorn och lärarna analyserar skillnader mellan bedömningar och betyg i olika ämnen och årskurser, men inga analyser görs av skillnader mellan resultaten på nationella prov och betyg. Rektorn förklarar att han vet att det finns skillnader mellan resultaten på de nationella proven och satta betyg men att skolan inte analyserat den statistiken. Skolan har i stället fokuserat på de egna måluppfyllelsemätningarna och skolans betyg där de har konstaterat att flickor ofta har bättre snittbetyg än pojkar.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Att rektorn i ökad utsträckning följer upp och analysera lärarnas bedömning och betygssättning för att säkerställa likvärdigheten.

Skolinspektionen bedömer att rektorn behöver göra ändamålsenliga analyser av resultat på nationella prov i relation till satta betyg. Som framkommer ovan görs inga analyser av eventuella skillnader mellan resultat på nationella prov och de betyg lärarna sätter.

Enligt Skolverkets allmänna råd med kommentarer (SKOLFS 2018:247), om betyg och betygssättning (sid 43 f.), behöver rektorn säkerställa att det finns förutsättningar för att sammanställa betyg och nationella provbetyg som underlag för ändamålsenliga analyser av resultaten. För vissa skolformer publicerar Skolverket betygs- och provbetygsstatistik på skolenhetsnivå. Sådan statistik ger rektorn förutsättningar att se hur betygen och betygen på de nationella proven på den egna skolenheten förhåller sig till resultaten på jämförbara skolenheter inom huvudmannens organisation och till riket som helhet. Rektorn bör se till att det finns förutsättningar att fördjupa analysen inom den egna skolenheten, för att kunna följa upp och analysera betygen inom och mellan ämnen och elevgrupper.

Vidare framhålls att det är viktigt att skolenheten har rutiner för att analysera betyg och nationella provbetyg ur olika perspektiv för att säkerställa att betygen är så rättvisande och likvärdiga som möjligt och att de nationella proven särskilt har beaktats. Om det kommer fram att det finns avvikelser mellan betyg och provbetyg, är det av vikt att rektorn undersöker vad avvikelserna kan bero på och om de är motiverade eller inte. Vissa avvikelser som upptäcks i en sådan analys kan naturligtvis vara motiverade. För att avgöra det kan rektorn behöva få mer information från lärarna om orsakerna till avvikelserna.

Skolinspektionen rekommenderar rektorn att utveckla arbetet med att säkerställa likvärdigheten i bedömning och betygssättning, exempelvis genom att analysera skillnader mellan resultat på nationella prov och betyg. Rektorn kan med fördel ta hjälp av lärarna i detta arbete för att på så sätt få eventuella förklaringar på skillnader från lärarna. I analysen bör även eventuella könsskillnader ingå.

På Skolinspektionens vägnar

X Lena Stadler

Beslutsfattare
Signerat av: Lena Stadler

X Hans Granath

Föredragande
Signerat av: Hans Granath

I handläggningen av ärendet har även utredarna Sarah Vinterlycka och Eleonor Duvander medverkat.

Bilaga 1: Underlag för bedömning regelbunden kvalitetsgranskning

Vid granskningsbesöket inhämtas information om såväl styrkor som utvecklingsområden inom verksamheten. Värderingarna i detta beslut grundar sig på:

- 6 lektionsobservationer
- 2 gruppintervjuer med elever
- 2 gruppintervjuer med lärare
- En gruppintervju med skolans elevhälsa
- En intervju med rektor och biträdande rektorer.
- Dokumentstudier. Dels de dokument som begärts in från huvudmannen och skolan samt den officiella statistik som finns att tillgå om den aktuella skolan.

Innan beslut har fattats har huvudmannen fått ta del av Skolinspektionens protokoll från besöket för faktakontroll.

Som underlag för bedömningarna har Skolinspektionens utredare använt sig av bedömningsunderlag, vilka är utformade i enlighet med forskning och beprövad erfarenhet. Bedömningsunderlagen beskriver de områden som utredarna ska värdera vid besök på skolenheter. Bedömningsunderlagen är uppdelade i bedömningsområden. Respektive bedömningsområde är sedan nedbrutet till ett antal indikatorer. Dessa indikatorer beskriver mer i detalj vad som ska utredas, för att identifiera var skolans styrkor respektive förbättringsområden finns.

Bedömningsområden

Inom respektive område granskas följande delar:

Bedömningsområde 1: I vilken utsträckning leder rektorns lärarnas utveckling av undervisningen och verkar för elevernas lika rätt till en god utbildning oavsett könstillhörighet? Inom detta område granskas hur rektor arbetar med uppföljning och analys, hur skolans arbete med jämställdhet bedrivs, samt hur rektorn leder och organiserar skolans arbete.

Bedömningsområde 2: I vilken utsträckning får eleverna en undervisning som främjar deras möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden? I detta område granskas om undervisningen är målfokuserad, varierad och innehåller aktivt lärarstöd, om eleverna stimuleras och utmanas i undervisningen utifrån sina behov och förutsättningar, samt om eleverna görs delaktiga i undervisningen och i sitt eget lärande.

Bedömningsområde 3: I vilken utsträckning präglas utbildningen av trygghet och studiero och eleverna kan ägna sig åt skolarbete? I detta område granskas hur skolan arbetar för att skapa en lugn och trygg miljö där det råder studiero.

Bedömningsområde 4: I vilken utsträckning ges lärarna förutsättningar att säkerställa likvärdighet vid bedömning och betygssättning? I detta område granskas hur skolan arbetar med diskussion, analys och kvalitetssäkring i arbetet med omdömen och betyg.

Mer information om kvalitetsgranskningen finns på Skolinspektionens hemsida:
www.skolinspektionen.se

Bilaga 2: Bakgrundsuppgifter om verksamheten

Skolinspektionen besökte skolenheten mellan den 21 och 23 januari 2019. Besöket genomfördes av Hans Granath och Sarah Vinterlycka.

Brunnsängskolan är en skolenhet med förskoleklass och årskurserna 1-9 med Södertälje kommun som huvudman. Skolan har 818 elever och 70 lärare och är belägen i Södertälje. Skolan leds av en rektor och två biträdande rektorer. De biträdande rektorerna ansvarar för lågstadiet respektive högstadiet, rektorn ansvarar för mellanstadiet samt har det övergripande ansvaret. En tredje biträdande rektor ska anställas.

Denna granskning berör endast utbildningen i grundskolan.